

NATION INFORMATION CENTER		Subject Heading :
Source :	มติชนสุดสัปดาห์	55186319
Date :	13 มิ.ย. 2555	
Page :	33	No :

บทความพิเศษ

อำนาจ เย็นสบาย

โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า โรงเรียนสาธิตเพื่อผู้ด้อยโอกาส (1)

การเกิดขึ้นของโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า หรือที่มีชื่อเรียกเต็มๆ ว่า โรงเรียนสาธิตชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แม่แจ่ม นั้น ไม่เพียงแต่จะเป็นที่มาของคำถาม และข้อสงสัยของคนในวงการศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ด้วยกันเองแล้ว

สังคมและผู้รู้ข่าวสารเรื่องนี้ ต่างก็มีคำถาม และข้อสงสัยตามมาด้วยเช่นกัน

นับตั้งแต่โรงเรียนสาธิตแห่งนี้มีที่ไปที่ไปเกี่ยวโยงกับสมเด็จย่าได้อย่างไร...

โรงเรียนสาธิตแห่งนี้ ทำไมจึงไปตั้งอยู่บนภูดอยที่ห่างไกล แทนที่จะสร้างอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย หรืออยู่ในพื้นที่เมืองที่มีความพร้อมในด้านเศรษฐกิจและความพร้อมด้านอื่นๆ เหมือนโรงเรียนสาธิตทั่วๆ ไป...

โรงเรียนสาธิตแห่งนี้มีแนวคิดหรือฐานคิดในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนสาธิตทั้ง 39 แห่งของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศในแง่ใดๆ...

โรงเรียนสาธิตแห่งนี้ถ้าจัดอยู่ในกลุ่มการศึกษาทางเลือก โรงเรียนสาธิตแห่งนี้ จะดำรงอยู่ท่ามกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาระดับขั้นที่เป็นการศึกษาแบบทางเลือกได้อย่างไร

โรงเรียนสาธิตแห่งนี้จะสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส การสร้างองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการศึกษานอกระบบ การศึกษาทางเลือก การเป็นสถานฝึกสอน ที่รองรับหลักสูตรโครงการผลิตครูชุมชนให้เกิดขึ้นได้หรือไม่...

ไปจนถึงคำถามที่ว่า โรงเรียนสาธิตชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มศว. แม่แจ่ม แห่งนี้ กำลังหาหนทางหนีจากโลกที่เป็นจริง ไปสู่โลกของนักล่าฝันทางการศึกษา ใช่หรือไม่...

เหล่านี้ล้วนเป็นคำถามและข้อสงสัยจำนวนหนึ่งที่ผู้เขียนขออนุญาตใช้พื้นที่มติชนสุดสัปดาห์ นำเสนอเรื่องราวของโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า หรือโรงเรียนสาธิตทางเลือกอย่างย่อ

ประมาณปี 2535 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่งได้รายงานเรื่องราวชีวิตการทุ่มเททำงานของ คุณครูวิไลลักษณ์ สุขสาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนชาวไทยภูเขา (ศศช.) บ้านใหม่ห้วยห้วย โดยต้องเผชิญกับความยากลำบาก ความขาดแคลนและปัญหาอุปสรรคนานัปการ

สมเด็จพระเจ้ารับทราบสารขึ้นนี้ และในฐานะที่ท่านเสด็จลงพื้นที่ชุมชนตั้งแต่ราวปี 2507 จนเกิดโครงการที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนมากมาย นับตั้งแต่งานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท งานทันตสาธารณสุข งานวิจัย ฝึกอบรม งานสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

จึงส่งผลที่นำไปสู่การมอบหมายให้ผู้ช่วยราชการ พอ.สว. (คุณบุญอินทร์ มหาวรรณ) ดำเนินการศึกษาข้อมูลและรวบรวมรายละเอียด

ซึ่งในเวลาต่อมา ได้ส่งผลทักให้มูลนิธิ พอ.สว.

ให้ความช่วยเหลือศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) เพิ่มขึ้นอีกโครงการหนึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ.2535

ทั้งนี้ หลังจากให้ความช่วยเหลือ ก็เกิดโครงการจัดตั้งสถานศึกษาพิเศษ “ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า” ขึ้นที่บ้านสันเกียง ตำบลช้างเคื่อง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ “ทุนการกุศลสมเด็จพระเจ้า” ในปี พ.ศ.2542

โดยชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ที่จบการศึกษา ป.6 หรือเทียบเท่า ได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ (ม.ต้น) ที่สูงขึ้น โดยหลักสูตรชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า ที่มีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความเป็นไทย รักและภูมิใจในวิถีชีวิตชนเผ่า มีอาชีพ พึ่งตนเอง และอยู่อย่างมีความสุขบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จึงมีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร เป็น 6 กลุ่มสภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มวิถีชีวิตชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า กลุ่มบ้านเกิดของเรา กลุ่มทำมาหากิน กลุ่มสุขภาพอนามัย กลุ่มศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยสรุป ทั้งแนวคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล การจบหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ มีได้เป็นไปตามการจัดการศึกษากระแสหลัก หรือตามกรอบมาตรฐานของโรงเรียนสาธิต ทั้ง 39 แห่งของมหาวิทยาลัยทั่วๆ ไป โดยสถานศึกษาพิเศษ

ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้าคาดหวังว่าภายในระยะเวลา 10 ปีหรือภายในปี พ.ศ.

2552 ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้าที่จัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาทางเลือก จะบรรลุจุดหมายและพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

ค ในปี พ.ศ.2552 ที่จังหวัดสระแก้ว ขณะที่ 5 ภาคีเครือข่าย กำลังขับเคลื่อนเรื่องการจัดตั้งโพธิ์ราชพลย์ บนพื้นที่ภูมิรัฐศาสตร์ติดกับกัมพูชาที่จังหวัดสระแก้วอยู่นั้น โพธิ์ราชพลย์ก็ได้รับการประสานงานจากกรมการโครงการพระเมตตาสมเด็จพระเจ้าเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ พื้นที่ตั้งโพธิ์ราชพลย์ มศว สระแก้ว พร้อมตอบรับที่จะเดินทางไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวคิด ยังสถานศึกษาพิเศษ ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามเวลานัดหมาย

จากนั้น ผู้เขียนและทีมงาน รวมทั้งคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารโรงเรียนสาธิตทั้งโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ก็มีโอกาสดินทางไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประธานอำนวยการโครงการพระเมตตาสมเด็จพระเจ้า (คุณบุญจันทร์ มหาวรรณ) กับคณะกรรมการโครงการพระเมตตาสมเด็จพระเจ้าและคณะครูผู้สอนแบบต่างกรรมต่างวาระหลายครั้ง

ซึ่งก็ส่งผลทำให้ผู้เขียนและคณะได้รับรู้ข้อมูลสถานศึกษาพิเศษชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้าเพิ่มมากขึ้น

จนเป็นเหตุสำคัญที่นำไปสู่การลงนามความร่วมมือ ระหว่างโครงการพระเมตตาสมเด็จพระเจ้า กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาพิเศษ ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2552 ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

และต่อมาในวันที่ 8 ตุลาคม 2554 จึงมีการรับมอบสถานศึกษาพิเศษ ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า โดยพัฒนาเป็นโรงเรียนสาธิตชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า วิทยาลัยโพธิ์ราชพลย์ มศว แม่แจ่มอย่างเป็นทางการ

แต่คำถามเฉพาะหน้าก็คือ แล้ววิทยาลัยโพธิ์ราชพลย์ไปเกี่ยวข้องกับอะไรกับโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ด้วย

ค ำตอบก็คือ เพราะโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า เป็นโรงเรียนสาธิตทางเลือก หรือการจัดการศึกษาทางเลือกจึงเอื้อโอกาสให้ผู้เรียน มีช่องทางการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับอุดมศึกษาทางเลือก ซึ่งวิทยาลัยโพธิ์ราชพลย์ มศว เป็นช่องทางหนึ่งสำหรับกลุ่มเยาวชนผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงได้

เพราะโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า เน้นรับเยาวชนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ซึ่งเป็นจุดหมายเดียวกันกับโพธิ์ราชพลย์ ที่สำคัญเยาวชนโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนชาติพันธุ์ หากประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโพธิ์ราชพลย์เมืองจอด มศว ตาม ก็ถือเป็นสถานศึกษาที่มีบริบทภูมิสังคมและภูมิวัฒนธรรมเดียวกัน

เพราะการจัดการศึกษาทั้ง 2 ระดับตั้งอยู่บนฐานคิดของการพัฒนาแบบยั่งยืนหรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเดียวกัน จึงเป็นความต่อเนื่องที่มีแปลกแยกต่อกัน

เพราะโพธิ์ราชพลย์ มศว ได้รับโอกาสจากมหาวิทยาลัยให้เป็นคณะร่วมผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ด้านการศึกษานอกระบบ (ครู กศน.) หรือครูเพื่อเด็กด้อยโอกาส

การมีโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า อยู่ภายใต้วิทยาลัยโพธิ์ราชพลย์ มศว จึงมีความเหมาะสมทั้งด้านภารกิจและกระบวนการจัดการ

แน่นอน เรื่องราวของโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ที่กล่าวมา แม้ฟังดูแล้วเหมือนจะราบรื่น แต่แท้ที่จริง การเดินทางของสถานศึกษาพิเศษชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า นับว่ามีบทเรียนที่มีคุณค่าต่อการศึกษารับรู้มากมาย

อันไม่ต่างไปจากการเปลี่ยนผ่าน จากชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า ไปเป็นโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ที่ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรค ทั้งปัญหาที่เห็นๆ อยู่ และทั้งปัญหาที่มองไม่เห็น เพราะปัญหายังมากไม่ถึง

แต่ถึงกระนั้น คณะผู้ร่วมก่อการก็มุ่งมั่นที่จะฟันฝ่าก้าวข้ามให้จงได้ ●